

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal
telefon száma 124.

Felelős szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dessewily-lér 7. szám alatt

Hirdetéseket díjazás szerint közlünk.

Meghívó.

Felkérjük Csanád vármegye törvényhatósági bizottságának ellenzéki tagjait, hogy a 14-iki (keddi) vármegyei közgyűlést megelőzőleg délelőtt fel 9 órakor a függetlenségi és 48-as III-ik olvasókör helyiségében (Postaház udvarán) tartandó értekezleten teljes számmal megjelenni sziveskedjenek.

Tárgy: A közgyűlés tárgyainak előkészítése.

Justh Gyula.

Mungópárti felelés.

Makó, okt. 9.

A főispánnak, a Tisza féle politikai rendszernek minden vonalon leendő keresztülvitelét bejelentő beszédéhez, néhány megjegyzést írtam. A vármegyei ellenzéknek dobott harci kezlyűt felvettem. S ehhez a fogadatlant prókátorként — tárgyi ismeret nélkül, nagyfokú tudatlansággal s egy csomó rosszakarral hozzászólt a mindenkor pénzért színe változó mungó lap. Ecséskedik, mérgelődik, heccelődik, mert nincs igaza.

Mit állítottam én? Azt, hogy a törvényhatóságokról szóló törvényben a főispáni fejezet nem tud semmit a főispán politikai missziójáról. Koncedáltam azonban azt, hogy szokásos a főispánt a kormány exponensének is tekinteni. Jól tudom, hogy eddig is így volt. De tudom azt is, hogy az eddigi főispánok evel nem hívalkodtak. Szemérmesebbek és politikusabbak voltak. Ma azonban szemérmelenebbek. Ezelőtt is volt korrupció, ezelőtt is volt panama, de legalább titokban csinálták és ha kiszült valami görbe dolog, elkövetők legalább szegyenlelték magukat és megbélyegezve lefűntek a közélet mezejéről. A főispán ezelőtt is dolgozott a kormány érdekében, de legalább titkolta és nem büszkélkedett vele.

Ma azonban annyira megfertőzte ennek és az előző kormányának a büne a politikai és közéleti közvéleményt, hogy a legocsmányabb napvilágra jutott panamára és korrupcióra, válszt vannak az emberek. Fertőt, pocsolját csináltak a közéletből. Megmetyeltyezték

az emberek gondolkodását. Az egész országban mindenki tudja, hogy ennek a rezsimnek a fundamentuma a sikkasztásból keletkezett pénz, a megvesztegetés, az erőszakosság, a törvénytörés, az erkölcsök korrumpálása, és akkor idejön egy idegenből idezakadt vándor, akinek semmiféle közéleti nagyságát, semmiféle érdemét nem tudjuk, csak a rossz híre, az erőszakossága előzte meg és elsőhelyen bejelenti, hogy ő politikai missziójának, ennek a fenekedett és közundort keltő politikának, minden vonalon való érvényesítését tekinti. Azeszközöket is ismerjük, amivel dolgozni szoktak ezek az urak. És amikor én pártját fogom ennek a vármegyének s amikor ismerve a népek és polgároknak gondolkodását, kijelentem, hogy itt a fent vázolt tisztességtelen eszközökkel politikai renegátokat fogni nem sikerül, előáll egy lap, mely abból él, hogy a mindenkori kormány kegyeit keresi, akár van rá szükség, akár nincs, felajánlkozik és ténymegállapításomat „közjogi kérdés” nek minősíti.

Kérem, hogy a főispán beszédének kifogásolt része kvadrálésipító tenorhangján elmondott esküjével? Abban az esküben az is áll, hogy az ország alkotmányához hű lesz és hivatali kötelességét törvény szerint fogja teljesíteni. Nem ez a kormányé az, amelyik az ország alkotmányát felrugta, törvénytöréssel és a legtöbb szabadságjogának lábball tiprásával regnál? S ha ennek a politikának akar érvényt szerezni a főispán ur, nem jogos-e a tiltakozás az ellenzék részéről?

Aki olyan brűszk kijelentést védelmébe vesz, amit a főispán ur tett, az maga is kapható minden szemérmellen korrupcióra. Valótlanságot állít sz, aki a Tisza kormány működését a haladás útjának tartja. Soha annyi retrográd irányzatú, a középkorba való törvényt és rendeletet nem hoztak, mint manapság. Ezt nem én mondom, ezt egyetemi tanárok, kiváló tudósok állapították meg.

Igaz, hogy a kormányt a „csejékvés politikája” jellemzi, csak hogy az erőszakos, törvénytelen és erkölcsötlen cselekvése.

És újból csak azt ismétlehetem, hogy minden tisztességes ellenzéki embernek, minden erejével arra kell törekedni, hogy megfűszítsa a politika Augiás istállóját, ahonnan a kiömlő erkölcsi piszok és bűz megfertőzi a politikai közéletet levegőjét.

A cikkirő az erőszak eljövételét kívánja. Nehogy elfelejtse a cikkirő még nem olyan messze vagyunk a jobbágyság korától és azok az urak, akik ma az ország nyakán ülnek, még

mindig ezeket az idöket sóvárogják vissza s minden lépésüknek célja ma is az, hogy a feltörő demokrácia teljes kifejlődésére minden erejükkel béklyót vesse nek. Aki az erőszak uralmát áhítja, megérdemli, hogy mint a régi jó idökbén, vármegyei hajduk huzzák le a tiz körméről és huszonötöt hegedüljenek el rajta.

A személyi invektivákra kevés a válaszom. Nekem nincs szükségem arra, hogy észre vegyenek. Észre vetek eddig is és ezután is észre fognak venni. Egyet azonban megjegyzek: a talpayalás! és farkcsóválását férfiatlan dolognak tartom. A lap ezt cselekedte. Én nem akartam soha és nem akarok semmit a kormánytól, sem a kormány politikai exponensétől kapni, lehet, hogy a cikkirő akar. Ez a különbség kettönk közt. Legyen a gusztyusa szerint.

Esperst János.

A POLITIKA NIREI.

Megkezdődött a parlamenti szünet. — Az ellenzék válaszol a munkapárt fölszólítására.

A képviselőházat elnapolták s ezzel a szoroson vett magyar politika lekerült az érdeklődés szőnyegéről. A delegációk előtt a Ház nem is fog érdemleges tárgyalásokba fogai, az a munkaprogram tehát melyet Tisza párt elé terjesztet, valószínűleg a jövő esztendőre csuszik át, hacsak a munkapárt olyan szédítő gyorsasággal és törvény ellenesen le nem tárgyalja a nagyfontosságú javaslatokat, mint a tavasszal tette.

A parlamenti szünet alatt ismét előtérbe nyomulnak a közösgyes kérdések. Krobotin közös hadügyminiszter tegnap egész nap inkognitóban Budapesten tartózkodott s nagy titokban az esti vonattal visszautazott az osztrák fővárosba. Politikai körökben úgy tudják, hogy Krobotin budapesti tartózkodása alatt azokról az alapvető kérdésekről tanácskozott, amelyeknek irányát a multkori közös miniszteri tanácskozás szabta meg. Mert még hátra van a közös költségvetésbe felveendő tulkiadások részletezése.

A képviselőház tiz-tizenöt napos szünet után, október vége felé ismét összeül és akkor rögtön aktuálissá válik a delegátusok megválasztása. Ezzel kapcsolatban fölmerül az a kérdés, hogy intéz-e újabb megkérést a munkapárt az ellenzéki pártokhoz jelöljeik megnevezése végett.

Az ellenzék július 4-ike után tudvalevőleg minden érintkezést megszakított a munkapárttal. Ehhez képest a Kossuth-párt és a

néppárt a jelölések tárgyában küldött munkapárti leveleket fölbonította ugyan, de válasz nélkül hagyta. A Justh-párt még tovább ment, mert a munkapárt leveleit tudvalevőleg fölbonatlanul visszaküldte.

Gróf Khuen Héderváry Károly, a kit ebben a dologban egy lap munkatársa megkérdezett, elmondotta hogy a munkapártban jelenleg két fölfogás van, az egyik szerint azonban, tekintet nélkül az eddig történetekre, eleget kell tenni a régi parlamenti gyakorlatnak és a delegációban való részvételre föl kell szólítani az ellenzéki pártokat.

Megjegyezte még gróf Khuen Héderváry, hogy az alkotmánypárinak, amely csak most alakult meg okvetlenül elküldik a fölszólítást, de valószínűleg eljuttatják azt a többi pártokhoz is. Utóvégre az egyesült függetlenségi párt is új alakulás, amelynek a címére eddig nem érkezett a munkapárttól semmiféle megkeresés.

Aminit mi tudjuk, a munkapárt megkeresései ezáltal formailag legalább megfelelő elintézésben fognak részesülni. Az alkotmánypárt, amelynek férfiai soha nem helyezkedtek az egyetemleges vagy egyéni bojkott álláspontjára ebből folyólag minden valószínűség szerint válaszolni fog a munkapárt megkeresésére. Most aztán az egyesült függetlenségi pártban is tért hódított az a fölfogás, hogy a párt semmi elvi álláspontját nem adja föl, ha a munkapárt elnökségének érdemleges feleletet ad. Ma tehát úgy áll a helyzet, hogy az ellenzéki pártok június 4-ike óta először valószínűleg válaszolni fognak a munkapárt megkeresésére. Hogy érdemlegesen mit fognak felelni, hogy tudniillik jelölne-e maguk részéről a delegációba és hogy milyen formában adják meg válaszukat, az természetesen más kérdés és még később elhatározástól függ.

„Ellenzéki tenor”.

Ezen a címen vezércikkkel a „Makói Újság”, illetve kollektiv kiállítását rendez goromba nekiesésekből és hét hónapos szellemeskedésekből. Hiszen minden gondolat és eszmeinségnek ez az egyetlen fegyvere. Ha kiapad az agy, ömöljenek az epe! Még a nagy lipcsei vitatkozás is a végén gunyba fűlt. És ez jól állt — a nagy vitatkozóknak. Hanem hát hibák csak a nagyságnak állnak jói, a kicsinyeket agyonlapíjják, le, le, egész a komikum fenekéig. Ah! mert a komikum sokszor megnevetett, de néha — neveltségessé tesz. Micsoda szerencse! Ez a

cikk, ez a komikum — részvétet ébresztett. Eszembe juttatta azt a szegény iskolás fiút, aki, mert a harcot sem szóval, sem ökölrel nem bírta; lépését megtoldotta — egy köpéssel . . .

. . . Vannak kérem dolgok, amelyeket még nem kodifikáltak, mert úgy gondolják, hogy kinek-kinek a noteszében is bent van. Ilyen dolog: a tapintat. A főispáni installáció — ha a méltóságos ur augurjai őszinték voltak — „kedvezőtlen jelek és auspiciumok” alatt indult meg. A lelkek ma érzékenyebbek a mimázánál; a politika nyomasztólag fekszik rá az egész életre, a parlamentől le vagy inkább fel a legkisebb ur kaszinóig és el egészen a — családai fészkekig, rombolva, vadítva, szakítva. Ma-holnap az lesz a legnagyobb humanista, aki az emberiséget (legalább a magyar részét) leszoktatja a politikáról. Beszéljen kérem bármit — csak ne politizáljon. És . . . a főispán ur — politizált. Ez az, ami nincs kodifikálva. És „első helyen” politizált, amit még egy főispán sem „mert” megtenni. Jaj! édes Uram! Azok vén politikai habtüék voltak és az első helyen való agresszivitást odahagyták a „fiatalok”-nak csakugy mint ősjogász korokban az atlatos tüntetéseket a „golyák”-nak. A főispán ur maga panaszkodik annak az inkompatibilitásnak, fészkelődéséről, amelyet méltósága és fiatalága között észrevett. Bizony . . . mi is észrevettük! Tessék csak stáfiást megnézni! Egy agyonizgatott ország nagy nyitott sekekkel. És ekkor? . . . Ekkor egy főispánnak „első helyen” ez a mondanivalója van: *Teljes erőmből azon leszek, hogy e sebeket mélyítsem az idegeket feszítsem, a harmonikus munkálkodás feltételeit agyonússem, hogy egy szóval: politizáljak!* Én szerettem volna egy járási irnokot installálni, hadd mondia volna el utolsó helyen: *még egyet Uram: ne politizáljunk!* Van annyi tennivalónk a megye és város érdekében, hogy együttműködésünk közös alapjait könnyen fel lehetjük. Nézzék kérem a szomoru testvérharcot: a magyar politika agyonüti a magyar kultúrát. Fogadjanak szeretettel; ne nézzék bennem a kormány statisztáját, én — Uram — programos ember vagyok: *öntudat*. . . De ennek az irnoknak csak földműves a papája és „buta paraszt” a rokonsága.

. . . De vannak azután dolgok, melyeket bizonyos pietással kell tárgyalni pl. a szereimi vallomások. Szenek ezek akár süttögvá suhannak az est diskrét ezüzlőjével, akár bele kiabáltak a nagy világba! . . .

. . . A főispán ur szerelmes . . . Pistikébe, alias a „magyar kormányban”. És ez a vallomása „első helyen” (csodálom, hogy csak prózában) tört ki a „diszmagyarok” előtt. Bárgyúság volna megütközni rajta, hiszen a kormány bizalmának letéteményese nem ellenszenvezhet magával a kormányval. De a hang, amelyen e vallomás történt megdöbbentő. Vármege, város, egyéniség eltűnnek s a mi megmaradt csupasz és lehangoló: egy medium a Tisza suggestív seánsaiból. Ez a fentartás nélküli behódolás, ez a páriszagu stilizálás, amikor a sorokban elolvad az öntudat, az egyéniség, amikor halvány ellentét sem történik arra az imminens eshetőségre, hogy a vármege érdeke

nem lesz azonos a kormány érdekeivel, amikor meg sem moccan az egyéni lelkiismeretét és meggyőződését aggódó önérték; ezek jelentik, hogy itt a „tűzzel és vassal” programjában minden bele olvad a kormányzolgálat vak, gondolatában. Az ember úgy érzi ilyenkor, hogy messze, messze a gulák tövében a Faraók idejében elmékedik az egyik téglahordó . . . Mennyivel szebben hangzott volna minden erősen ropogtatott szolgálat felajánlás mellett annak az enyhítő kijelentésnek a beszövése, hogy ez a szolgálat nem servilis, nem a kreatúrának ösztöne, hanem a vármege érdekeinek, az egyéni meggyőződésnek vetőjét fentartó nobilis küldetés.

Ebben éreztük mi a kihívást, a keztyűdobást. Mi galambot vártunk olajjal és páncélos lovagot kaptunk egyenes kihívással!

. . . A vezércikkhez végső sorában befejezésül kifejtő szellemességének teljes pompáját. Igaza van. Azokat az ellenzéki koponyákat el kell tenni az utókor számára is mutogatni kell késő unokáinknak. Azokban a koponyákban nagy gondolatok születnek meg és egyik, másikat még Európa, sőt Amerika is megcsodálta. A munkapárti koponyáért ne aggódjék, ezeket nem kell és nem is fogják eltenni, de azért mi — nem is várván a késő unokákat — már gyermekeinknek fogunk mesélni: majd így ősszel, amikor a kukorica földeken járunk meg-meg állva tökgarmadák mellett elkezdjük ezt az irgalmatlanul komoly mesét: *Figyelj fiam! volt idő a hazád történelmében, amikor ezek a tökök utnak indultak és rátelepedtek egy olyan nyakra, amely potróhból nőtt elő. Ezekből egy tábor toborzódott össze és törvényt hoztak a te szegény hazádnak. Erősek voltak, mert a bűn, bűnös eredetüknek közös tudata tartotta össze őket. A bűn pedig erős kapocs, hiszen meséltem én neked a pandurvilágból s mondtam, hogy egyik zsi-vány sohasem árulta el a másikat . . .*

Nagy, korszakalkotó törvények hajtattak keresztül; a tökök zavarba voltak, nem bírtak csak szavazni „igen”-nel. Majd, ha Pestre mérsz, olvasd át gyűléseik naplóját s igazat adsz öreg apádnak, hogy ilyen szellem, ész és eszmeszegény uralom nem volt még soha. Valódi onokrácia. A nagy tehetségek, akiknek koponyáit a muzeumokban láthatod — elnémultak; a kicsinyek uralma fegyverrel dolgozott; ezek a politikai manók nagyon ostobák és gyávák voltak.

A Periklesek kora lejárt és vérszemét kaptak a Kleonok, a politikai bórkereskedők barátjaikkal a löször, só és juhkereskedőkkel amint ezt te már Athén történelmében olvastad. Ez volt a törpék fénykora! Sötét idők, szomoru napok! Elhiszed e nekem fiam, hogy 1913 máj irtak és már akkor repültek az emberek, amikor mindezek megtörténtek? Elhiszed-e fiam, hogy uralkodott itt egy párt, amelynek egyetlen egy nagy politikusa sem volt?

Volt idő fiam! . . . bizony — volt! . . . De azért ne beszéld el idegenek előtt soha se — fiam!

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár október 11 Szombat Róm. kat. P. aoidta sz. Protestáns Piacdia Gör. kel. szeptember 29. Nap kől 5 óra 54perkor, nyugsuk 5 óra 46 perkor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai jelentése szerint a következő időjárás várható. Lényegtelen hőváltozás, helyenkint eső várható. Sürögnyprognózis: Enyhe, sok helyütt csapadék. Déli hőmérséklet: 17-8 C.

— Az állandó választmány ülése. Csanádvármege állandó választmánya ma délelőtt ülést tartott, hogy a keddi közgyűlés tárgyait előkészítse. A nagy anyagalmazra való tekintettel a bizottság holnap is folytatja ülésezését.

— A volt főispán arcképét megfestetik a vármege ülésterme számára. Csanádvármege állandó választmánya ma azt határozta, miszerint javaslatot tesz a törvényhatósági közgyűlésnek, hogy festessék meg a megye költségén Jakabffy István volt főispán arcképét, melyet a többi főispáni arcképek sorában helyeznének el az ülésteremben. Csodálkozunk, hogy ilyesmire a megyének pénze van miért nem festetik meg Cseresnyés János arcképét. Ő főispán volt, őt is király nevezte ki, őt is installálták Csanádvármegeében s egy hajszállal sem volt becsületebb az a kormány, a melyeknek Cseresnyés volt a kreatúrája, mint amelyik akár Jakabffy akár Cseresnyést, vagy akár Markovics Manó nevezte ki főispánna. Az ilyesmi pénzpcséskotást nem volna szabad eltérni a törvényhatóságunk. Inkább az árviz károsultaknak adják.

— Közgyűlések hete. A jövő hét igen gazdag lesz közgyűlésekben, mert a jövő héten tartja rendes közgyűlést Galambos Ignác dr. polgármester elnöklésével Makóvárosa. Ezt a közgyűlést hétfőn tartják meg és kedden, e hó 14 én tartják Markovics Manó dr. főispán elnöklésével a megyei közgyűlést.

— Jom kippur. Így nevezik az izraeliták mai ünnepét, melyet általában hosszú napn k ismer a világ, azért mert az egész napot böjtöléssel és ájtatos imádkozás között a templomban töltik. A makói izraelita hitközségben az istentisztelet reggel 6 órakor veszi kezdetét. Délelőtt 9 órakor lesz a „Házkara” ima, vagyis a holtakról szóló kegyeletos megemlékezés. Melyet nyomon követ Kecskeméti Ármán dr. főrabbi hitszónoklata.

— Az árvizkárosultak ügye. Megemlékeztünk már arról, hogy Makóváros képviselőtestülete bizottságot küldött ki az árviz okozta károk felbecsülésére azsal a megbízással, hogy milyen kedvezményben részesíthessenek a város haszonbérleti, kiknek ez évi termését az árviz tönkre tette. Ez a bizottság eljárt küldetésében és mindent felbecsülve a károkat, javasolja a városi tanács utján a hétfői közgyűlésnek 14398 korona haszonbérnek teljes elengedését. Javasolja továbbá 16010 korona haszonbérre vonatkozólag 2, illetve 4 évig tartó fizetési halasztásnak megadását.

— A mozgó mázsa bódéja. Van Makó város piacán hetipiacok idején az ugynevezett mozgó mázsa, melyet a piacok idején azért

visznek ki, hogy azon a gabona-féléket megmázzsálják. Megemlékeztünk már arról, hogy Kocsis Sándor városi képviselő indítványt adott be Makóváros képviselőtestületéhez, hogy a mozgó mázsa részére állandó bódét építsen, hogy ne kelljen azt minden hetipiac alkalomával ki-és behurcolni. A városi tanács mai ülésében foglalkozott Mocsis Sándor indítványával és Pékánovics Dániel városi főmérnök javaslata alapján előterjesztést tesz a hétfői közgyűlésnek, hogy a mázsház bódéja illetmelylyel kapcsolatosan építtessék meg.

— A makói bankok és a megye pénze. Csanádvármegeének tudvalevőleg nagyobb összegű betétei vannak a makói bankoknál. A központi hitelszövetkezet most az iránt fordult a vármegeéhez, hogy a megyei pénzekből helyezzenek el a hitelszövetkezetnél 50000 koronát. A megyei állandó választmány ma foglalkozott ezzel. A makói bankok képviselői ott voltak az ülésen, de ugylátszik házi ügyről lévén szó egyik sem szólalt fel. Vertán Endre megyei tb. főjegyző fejtette ki, hogy a makói bankok, melyek ebben a pénzszük világban dicséretes módon teljesítették szolgálataikat a makói hiteligények kielégítése körül, nem érdemelnek meg, hogy 50 ezer koronát elvonjon tőlük a vármege. Az állandó választmány belátva fejtegetés helyességét úgy határozott, hogy egyelőre nem helyez el pénzt a szövetkezetnél, de a jövőben nem fog elzárkózni hasonló kérelem elől. Ehhez csak annyi megjegyzésünk van, hogy a hitelszövetkezet is ily nagy szolgálatakat teljesít Makón, különösen a kisparosok hiteligényeinek kielégítése körül s így valami módon mégis csak méltányos volna ezt az intézményt is támogatni.

— Ismét megakadt a Csokonai-utca megnyitás ügye. Mindenki óhajtoita, sürgette, hogy a Csokonai-utca megnyitása ügyében a város mielőbb tegye meg a szükséges intézkedéseket. Különösen a vármegeye sürget e nagyon az ut rendezését, mert ő addig nem készítheti el a kocsiutat. A város már megfelelt köteletségének. Készen van az új utcának aszfalt gyalogjárója, a kocsiuton azonban olyan feneketlen sár van, hogy ott közlekedni nem lehet. Célszerű volna ha a megye legalább homokkal töltené fel ideiglenesen a kocsiutat, hiszen a homok feltöltésnek a kocsut készítésénél hasznát venné a vármegeye.

— Legfinomabb, elszakíthatatlan francia „Mim.” férfi gummi óvszer 1 tucat 2 korona 50 fillér, 2 tucat 4 korona 50 fillér, 3 tucat 6 korona. Portó 30 fillér. „Hez”, Budapest, VIII. Kőfaragó-utca 7. Diszkrét szétküldés.

A MAKÓI PIACRÓL.

Drágul a vöröshpgyma.

Gyönyörű szép idő járt a mai piacra, melynek forgalma felért egy országos vásárral. Különösen rengeteg kukoricát hoztak a piacra, a melynek ára megfelelő volt. A behozatal búzából nem volt megfelelő. Ennek az az oka, hogy a gazdáink nagy része még a kukoricatöréssel van elfoglalva.

A buza ára mult jelentősünkhoz képest nem változott, métermászóját 19 korona 60 fillérért vásárolták. Budapestén szintén változatlanul 21 korona 60 filléren kelt a buza métermászója

Rengőleg csöves tengeri került a mai piacra. Métermászóját 560-600 koronáért vásárolták. A tengeri nem igen kerül a piacra. Budapestén az ő tengeri métermászójáért 15-16 koronát fizettek.

A hagymapiacra ma meglehetősen élénkesség uralkodott. A vöröshagyma iránt is mutatkozott érdeklődés, ami az árak javulását vonta maga után. A mai piacon a vöröshagyma métermászóját 3 koronáért 3 korona 20 fillérért is vásárolták. A fokhagyma változatlanul 28-30 koronás árakat ért el.

Felrobbant revolver.

Megölte a cselédszerzőt.

Különös módon halt meg ma reggel egy fővárosi cselédszerző: agyonlőtte a saját revolvere. Nem volt senkinek sem a kezében a gyilkos fegyver, ő maga sem bánt vele: egyszerűen letette az éjjeli szekrényre és a galád kis jóság elkezdte lövöldözni a saját gazdájára, míg ez vérbe borulva rogyott a földre.

Arvay Frigyesnek hívták a szerencsétlen embert, aki a saját revolvere gyilkolt meg. Tegnap este, amikor a dolgait már elvégezte, hazament a lakására és le akart feküdni.

A revolverét odakészítette az ágya mellé az éjjeli szekrényre. Vétközdés közben valahogy feldőntötte a gyertyát. A következő pillanatokban hatalmas durranás hallatszott; a revolver elsült. Utána gyors egymásutánban még öt lövés következett: a revolver valamennyi fölténye explodált.

A házbeliak a örületes lövöldözésre beszaladtak. Ekkorára már elcsendesült a lövöldözés, de a szerencsétlen Arvay Frigyes vérbe borulva, eszméletlenül feküdt a szobapadlóján. Az egyik golyó mellette taláta és taláta és halálosan megsebesítette.

A mentőket hívták hozzá, akik bekötötték és bevitték a Rókus-kórházba. Itt egész éjszaka küzdött a halállal a szerencsétlen Arvay Frigyes, de reggelre mégis győzedelmeskedett fölötté a halál.

IRODALOM.

Három szenzációs regény Az Athenaeum Könyvtár a nyári pihenő után egyszerre három regénnyel lepi meg a magyar olvasóközönséget. A fürgo vállalat ezuttal is hű marad programjához. Szenzációs műveket hoz, olyanokat, melyek kiállították már a tűzpróbát, melyek nemcsak a kritikát, hanem a közönséget is meghódították. Vagy újra fel kell-e fedezni Victor Hugó: Párisi Notre-Dame-ját? Ma éppen olyan érdekesítő, kedves olvasmány, mint a mult század elején, mikor megjelent. A romantikus iránynak legnagyobb remeke. Alakjai halhatatlanok, leírásai páratlan szépségűek, meseje érdekesítően lobolinos. Nagy sikert ért el Sudermann: Egyszer volt című regénye is. Németország után a művelt világ többi országát járja be diadallal. Egy asszonyi démont rajzol meg benne a kiváló német szerző nagy bravúrral. A regény férfihőse másodszer kerül bele az életben szembe és egy csepp hja, hogy nem lesz áldozatává. A re-

gényt kitűnően megjelmezett alakjai és stiláris szépségei mellett: a mély lélektani elemzések, finom megfigyelések és szellemes ötletek teszik élvezetessé. Gorkij az orosz munkásélet mélységeibe vezet bennünket. Az anya című regényében. A komor világot, melyet megismerünk: nagy melegség és nagy lényesség sugározza be. Annak az anyának a szive, kit Gorkij regényének főhősevé tesz, a világirodalomnak egyik legfensége sebb alakja. A szeretet megértővé teszi és a megértés: apostollá. Az ut, a melyet megtesz, a vértanuk utja. Tele van tövisekkel és tele van mélységekkel. A regény többi alakja is tösgyökeresen eredeti. Az egész könyv csupa érdekesség. Bizonyos, hogy az Athenaeum Könyvtár három új regényét a magyar olvasóközönség is örömmel fogadja. Annál inkább, mert fordításuk nagyon sikerült. A Párisi Notre Dame-ot Benedek Marcell, Sudermann regényét Béla Henrik és Gorkij híres művét Bárd Imre dr. fordította. Minden kötetet művészi illusztrált fedőlap borít. A Párisi Notre Dame két kötetben, a másik kettő egy egy kötetben jelent meg. Minden egyes kötet ára 1 korona 90 fillér.

Maxim Gorkij: Az anya. Maxim Gorkijnak, az oroszok egyik legnagyobb tehetségű írójának legmelegebb könyve. Ebben a regényben már nemcsak az író éles szemét csodáljuk, hanem forró szívet is érezzük. Gorkijnak nincs egyetlen alakja sem, kit olyan szeretettel rajzolt volna meg, mint Wlassav Pavlovnek, a gyári munkásnak edesanyját. Ezt a szinte állati sorban élő asszonyt a fia iránti szeretet a szocializmus egyik legnagyobb apostolává teszi. Ez a szeretet nemcsak szívet finomítja meg, hanem agyát is. A fia hi dette eszméket nemcsak gépiesen ismáti, hanem meg is éti. Beléjük mélyed, megtalálja bennük a szépséget és saját felfogásának színeiben hirdeti őket a nagy orosz bírdalom minden részében. Fia után ő is börtönbe kerül. A vértanuk sugárzó arcával indul sötét útjára. . . Ez a regény nemcsak egészében megkapó, hanem részleteiben is. Az orosz népiélet és népiélet legismeretlenebb rejtekeibe világít bele. Egy egészen új és rendkívül érdekes világot tár fel az olvasó előtt. Ijesztő mélységekbe vezet le bennünket, hogy ott nagy világosságokat mutasson. Nem csoda, hogy Gorkijnak ez a regénye az egész világon nagy közönséget hódított magának. Bizonyos, hogy az Athenaeum Könyvtárnak, mely kiadta, sok új barátot fog szerezni. A regény annál inkább hódítani fog, mert Bárd Imre dr. igen folyékonyan és szépen fordította. Megérett az orosz eredeti stiláris kvalitásait és presztizsian tünteti fel Gorkij nyelvűmüvészetét. A kötetet szépen illusztrált fedőlap borítja. Ára 1 korona 90 fillér.

Szombaton este 10 órakor

tombola-estély a Korona kávéházban.

Gyönyörű szép és rendkívül értékes nyereménytár, yak lesznek kisorsolva.

Purcsi Károly hangversenyez.

Sürgös figyelmeztetés!

Ha illatszert, pipe eszappant, kozmetikai, arc- és kézápolási, háztartási, hajápolási és általában mindenféle a kozmetikában vágó cikkeket a legjobbból a legjobbakat olcsóbban a legolcsóbbnál akarja beszerezni, úgy kérje a harmadik kiadásban most megjelent „ILLATSZER ÉS HÁZTARTÁSI ÉRTESÍTŐNKET” melyet ingyen és bérmentve küld:

„HEZ” illatszert- és háztartási cikkek szaküzlete nagyban és kicsinyben Budapest, VIII., Kőfaragó utca 7 sz.

Makói Uránia színház.

Kacagó-est az Urániában!

Mindenki nevetni fog, aki megnézi szombaton este fél 9, vasárnap délután fél 5 és este fél 9 órakor

Három feleség

és egy férj — sem

című nagy bohózatot, 1200 méter hosszú. Princez (Móriczai) a főszerepben.

A titokzatos kéz.

Dráma.

C o l o m b i a.

Szines természetes felvétel.

Cowboyok sztrájkja.

Dráma.

Evezőverseny Singaporéban.

Természeti felvétel.

Helyárak: Páholyülés 1 korona. Páholy 6 személyre 6 korona. I. hely 80 fillér. II. hely 60 fillér. III. hely 20 fillér. 10 éven aluli gyermekek a helyárak felét fizetik.

Tisztelettel:

az igazgatóság.

Vigyázat

répa- és tök vágó

gépek vásárlásánál!

Pontosan megfelelő kapható

H a l á s z Á.

gépraktárában Kossuth-u. 11. (Városi mázsaház mellett.)

10,000 darab
jő állapotban levő

tetőzsindely eladó

ÉRDEKY JÓZSEF
okl. táncitanitónál.

Táncitanitási felhívás.

Az Érdeky tánciskolában az őszi táncanfolyam f. évi október hó 20-án kezdődik.

Ez uton értesíttetnek az igen tisztelt szülők és a tánckedvelő ifjuság, hogy ezen a táncanfolyamon az eddigi táncokon kívül a legújabb táncok is, mint Boston, Two-Steep (tustep) taníttatni fognak. A beiratások már megkezdődtek.

REGÉNY.

Egy világáros rejtelmei.

(199)

36. fejezet.

Az első lépés.

- Kérem, ha gróf urnak nincs terhére, méltóztassék velem jönni, nagyon örvendek a szerencsének, viszonzá Pétys Dénes udvariasan. A tébolyda főorvosa Pétys Dénest és Korbayt a kertbe vezette.

Boriska leanderekből és délszaki növényekből összekötött lugasban egy karosszékben ült.

Fejét a karosszék piros bársony támlájára hajította. Szép szőke haja két ágra fonva vállán és ölében pihent.

Kezei félig összekulcsoltan, az ölében egy csomó virágon feküdtek. Jobbról balról egy-egy ápolónő volt mellette.

Mereven maga elé nézett. Orcái fehérek voltak, kék szemei pedig zavartan, de mosolyogva néztek egy helyre.

- Ime, nőm, mondá Pétys Dénes Korbaynak.

Korbay a lugas eőt megállott. Karjait mellén összefonta, fejét mellette csuggesziette és így nézte Boriskát.

Valósággal elmerült a beteg elméjű asszony nézésébe.

Pétys szavaira fejét gyöngén megbiczczenette.

Boriska mozdulatlan, mondhatni érzéketlen maradt. Arról a helyről, hová szemei tapadtak, nem tekintett fel, hiába szóított hozzá Pétys és a főorvos. Mintha nem is jött volna közelébe senki.

Pétys felesége ölbe tette a rózsabokrétát.

Boriska erre kissé összeresztant, zavart tekintetét végig jártatta a virágon, mosolygott egy darabig, azután ismét a mozdulatlan érzéketlenségbe merült.

- Semmi javulás! Rebegete Dénes szomorúan. A főorvos vállát vonogatta.

- Bizony kérem, mondá komolyan, az ilyen baj nehezen vagy sohasem gyógyul!

- Pétys ur, igen komoly mondanivalóm volna, szót Korbay közelebb lépve Pétyshez.

- Parancsoljon velem, gróf ur, viszonzá Pétys.

- Ő nagyságát én meggyógyítottam.

- Oh, ha az lehetséges volna, vagyonom felétől is szívesen megválnék! Van egy szép fiam, már 13 éves, ez is busul az anyja után.

Nagyon, de nagyon boldoggá tenné gróf ur, oh, de, ha itt meg nem gyógyítják, hogy remélhetném, hogy egy lakus segítsen rajta?

- Ő nagyságát mi tette buskomorrá? kérdezte Korbay, mint ha bizony nem tudta volna.

- Elrabolták a leányunkat. Ez a szerencsétlenség tette beteggá.

- Ismétlem, meg fogom őt gyógyítani. Az igazgató ur nem veszi zokon, ha Péty urtól azt kérem, vitesse nejét a zoidbe, egy magános villába.

- Nem haragszom, felelte a főorvos, de semmi esetre sem veszem jó néven, hogy Péty ur bizalmát megrendítli intézeünk iránt.

- Ez távol áll tőlem, főorvos ur. A betegnek nagy nyugalom, friss levegő, sok virág és még más egyéb is kell, miről majd később szólni fogok.

(Folyt. köv.)

Értesítés. A jó gyümölcsstermés kilátása folytán teljesen tiszta szeszmentes barack és szilva pálinkákat 2 K., 2-20 K., 2-40 K. árban bocsátom forgalomba. **IRITZ SÁMUEL** özv. cég. A valóságért a cég felelősséget vállal.

Mindenki muzsikálhat
WAGNER „HANGSZER-KIRÁLY”
különleges elsőrendű hangszereivel
BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRUT 5. (Telefon)
Varázshagedű, felszereléssel 6 korona.
Csodasztrómba, erős rézből 8 kor.
Harmonika, tánc részére 10 korona.
Varázsfuvola, ajándékkal 4 korona.
Óriási beszélőgép, kottákkal 40 kor.
Javítási szakműhelyek
A milánói, párisi és londoni kiállításon
aranyéremmel és érdemkeresztel ki-
tüntetve. Fényképes árjegyzék ingyen.
Óvás: Ügyeljen a „WAGNER” névre
és a 15-ös házszámra.

Ha nyomtatványra van szüksége,
rendelje meg a „Makói Független Ujság” kiadóhivatalában.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek szíves tudomására hozni, hogy az eddig raktáron tartott elsőrendű kőbányai király és barát malátasörön kívül, újabban bevezeltem a kőbányai világhírű

SZENT ISTVÁN DUPLA MALÁTA SÖRT,
amely kitűnő minősége folytán számos tanárok és orvosok által ajánlva van gyógycélokra is.

IRITZ SÁMUEL ÖZV. CÉG

Kőbányai Polgári Serfőzde Részvény-Társaság főraktárosa.

ZIETLER RUDOLF ÉS TSAI GŐZ- MALOM ES JÉGGYÁR R. T. MAKÓ.

Köztudomású, hogy tavaly a kolera a folyamvizével terjedt, mert a piszkos vízben a bacilusok vigan tenyésznek, mégis van még manapság is ember, aki folyóvizből nyert jeget használ, holott életével játszik, vegyen mindenki csak

MŰJEGET

melyet kristálytisza ártézi vízből készí-
tünk. — Vevőink kényelmére a jeget
naponta reggel legalább 6 kiló vételnél
házhoz szállítunk és egy ilyen féltábla
jég ára csak 25 fillér. Nagyobb vételnél
megfelelő árengedmény.

TELEFON-SZÁM 36.

TELEFON-SZÁM 36.

Kiadó hagymaföld

olcsó árban és kedvező fizetési feltételek. Szabadgyöli érnek olcsóbb árban. **Joó Sándorral** Szunyog-utca 42. ujszám a. Értekezni lehet

ÉRTESÍTÉS.

Saját termésű fehér és
siller xx xx xx xx xx

HOMOKI BORT,

ugyszintén saját lőzésű

TÖRKÖLY és **SZILVA** pálinkát, édes italokat és erős **RUMOT** teához literenként kimérve, házhoz szállítva olcsóért árusítom. **BARANYAI JÁNOS,**
Szegedi-utca.

NAPONTA

friss must kapható

IRITZ SÁMUEL ÖZV. CÉGNEL.

Őszi és téli divat ujdonságok!

Női és leányka kosztümök, színes raglánok, plüsch- és bársony kabátok, pongyolák, aljak, bluzok, selyem, glott és lüster alsók, leány és női fehérműk minden igényt kielégítő választékban raktárra érkeztek.

Eredeti párisi női kalapok.

Alakításokat jutányosan vállalunk.
Gyászcikkekben óriási választék!

Pártos E. és Társa

nagy női felöltők áruházában M A K Ó N, Főtér
Otthon-kávéház mellett.

JÓ ÉS OLCSÓ BOR

kisebb és nagyobb mértékben

KEDVEZŐ ÁRBAN

IRITZ SÁMUEL özv. cégnél kapható

Nyomatott a „Makói Független Ujság” vállanyerőre berendezett műintézetében Makón.